

СПОРТСМЕНИ УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ В ОЛІМПІЙСЬКИХ ЗБІРНИХ США

Тарас Снеда, Руслана Труба

*Львівський державний університет фізичної культури,
м. Львів, Україна*

Постановка проблеми. Наприкінці XIX – початку XX ст. східногалицькі землі стали тереном масового еміграційного руху. До початку Першої світової війни до США, Канади, Бразилії та Аргентини переселилося майже півмільйона галичан, які щедро засівали американську землю, народженими вже в еміграції талантами, які яскраво засвітилися в різних сферах суспільно-політичного, культурного та спортивного життя.

Помітний слід на спортивній арені США залишили американці українського походження: ковзаняр Валентин Білас, плавець Юрко Коцай, боксер Стефан Галайко. Вони стали олімпійськими символами США у міжвоєнний період. На жаль, постаті цих спортсменів не привертали уваги дослідників олімпійського спорту.

Мета дослідження – висвітлення основних напрямів спортивної діяльності американських спортсменів українського походження та їх здобутки на Олімпіадах 1924, 1928, 1932 років.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення наукової літератури та джерел інформаційної мережі інтернет; історично-порівняльний метод.

Результати дослідження та їх обговорення. Уже починаючи від 1924 року, серед учасників зимових Олімпійських ігор в Шамоні (Франція) знаходимо прізвище нащадка українських емігрантів у США – ковзаняра Валентина Біласа, який брав участь у зимових Олімпійських іграх 1924, 1928 та 1932 років. У 1924 на I Зимовій Олімпіаді у Шамоні (Франція) посів шосте місце у забігу на дистанції 5000 метрів і восьме на 10000 метрів.

На II Зимових Олімпійських іграх 1928, які відбувалися у місті Санкт-Моріц (Швейцарія), був шостим на дистанції 1500 метрів, шостим у забігу на 5000 метрів і сімнадцятим на 500-метровому забігу.

У 1929 році у містечку Лейк-Плейсід (США) установив світовий рекорд у змаганнях на 2 милі з результатом 5.35.5. Зимові Олімпійські ігри 1932

у місті Лейк-Плесід (США) принесли п'яте місце на дистанції 10.000 метрів [1], [2], [3, с. 86].

У 1963 році його ім'я внесено до Зали слави ковзанярського спорту США.

Неймовірно успішною стала літня Олімпіада 1928 року в Амстердамі для 18-річного сина українських емігрантів – плавця *Юрія Коцяя*, який здобув золоту олімпійську медаль, перемігши у запливі на 100 м на спині та встановив світовий рекорд (1.08.2). Окрім того став олімпійським чемпіоном у складі збірної, перемігши в естафеті 4 по 200 м вільним стилем із результатом 9.36.2, що теж стало світовим рекордом. У фінальному запливі на 100 м вільним стилем посів четверте місце (1.00.8) [2], [3, с. 94]. У зв'язку з навчанням у Медичній школі Колумбійського університету пропустив Олімпійські ігри 1932 у Лос-Анджелесі. За іронією долі японському плавцеві, який здобув золото, так і не вдалося подолати рекорд Ю. Коцяя 1928 року [3, с. 105].

У 1968 році його ім'я було внесено до Зали слави світового плавання.

Національний гімн США прозвучав на олімпійській арені з нагоди перемоги ще одного американця українського походження – Стефана Галайка. На боксерському рингу Олімпіади 1928 р. в Амстердамі у легкій вазі здобуває срібну нагороду [2, с. 87].

Після Олімпіади С. Галайко здобуває кілька нових перемог. Його ім'я внесено до списку Зали слави боксу м. Рочестера та м. Ельміри штату Нью-Йорк.

Висновки. Американські спортсмени українського походження стали національними символами не лише США, а й гордістю України, яка, на превеликий жаль, не виступала у цей бездержавний період окремою командою на Олімпійських іграх. Отож чимало видатних українських спортсменів виступали у складі Олімпійських збірних інших країн, але українці пишалися своїми земляками, стежили за їхніми здобутками і популяризували їх у пресі.

Список використаних джерел

1. Valentine Bialas [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.speedskatingstats.com/index.php?file=skater&code=1903011001> (date of application: 25.04.2018).
2. Вацеба О. Україна на шляху до олімпійського визнання / Оксана Вацеба // Наш спорт. – 1997. – Ч. 33. – С. 6–10.
3. Хавин Б. Н. Все об олимпийских играх / Б. Н. Хавин. – Москва : Физкультура и спорт, 1979. – 607 с.